

Moduł 1 - Reportaż jako gatunek

Moderator warsztatów przede wszystkim powinien zadbać o atmosferę i integrację grupy. Warsztaty powinny rozpocząć się od przedstawienia prowadzącego i wyjaśnienia jego motywacji do prowadzenia warsztatów. Warto także ustalić zasady obowiązujące podczas warsztatów i potwierdzić je ustnym kontraktem, deklaracją woli. Osoba, która zdecyduje się na korzystanie z materiałów opracowanych w ramach Szkoły Społecznej Uważności, powinna przede wszystkim zgodzić się z jej ideą przewodnią – rozwijaniem kompetencji personalnych poprzez twórczą pracę nad reportażem.

Ważne jest, aby uczestnicy poznali cel i ideę projektu, dowiedzieli się, w jaki sposób pisanie reportażu ma im pomóc na rynku pracy. Powinni też poznać wybrane przez prowadzącego ramy spotkania i zadanie końcowe, z którym będą musieli się zmierzyć.

1. Integracja grupy w duchu uważności

Prowadzący warsztaty powinien stworzyć warunki do integracji wszystkich uczestnikom zajęć. Uczestnicy powinni mieć możliwość swobodnego zapoznania się. Można w tym celu wykorzystać rozgrzewki w duchu uważności:

- prowadzący inicjuje przedstawianie się w grupie, podaje swoje imię, informacje o swoim doświadczeniu, dlaczego chce prowadzić warsztaty (odnosi się do motywacji), opowiada o swoich pasjach, spełnionych marzeniach oraz ulubionym filmie/serialu lub książce, grze komputerowej czy muzyce albo o każdej z nich. Z praktyki warsztatowej wynika, że pierwsza osoba, która się przedstawia, nadaje ton reszcie grupy, dlatego ważne, aby zacząć z dużą liczbą informacji i bez widocznego skrepowania;
- uczestnicy przedstawiają się, podając swoje imię i informacje, którymi chcą podzielić się z grupą, ale każda osoba powinna wymienić swój

ulubiony film lub serial lub książkę, grę komputerową czy muzykę albo każdą z nich;

- następnie prowadzący prosi wybraną osobę, aby przedstawiła osobę, którą zapamiętała najlepiej. Następnie wybrana osoba przedstawia kolejną, dopóki informacje o wszystkich nie pojawią się dwa razy.

Kolejne zadanie integrujące to „zgadnij, kim chciałbym zostać w przyszłości” – zadanie odbywa się w grupie. Rozpoczyna prowadzący, który z uzyskanych wcześniej informacji oraz kierując się własną intuicją próbuje ustalić wymarzony zawód/miejsce pracy jednego uczestnika. Swoją wypowiedź musi uargumentować. Wybrana osoba odpowiada, czy jej marzenie zostało odkryte. Jeśli chce, może poszerzyć wypowiedź lub jeśli marzenie nie zostało odkryte, powiedzieć jakie jest naprawdę. Rozmowa powinna odbywać się bez przymusu. Wybrana osoba wskazuje kolejną i tak dopóki cała grupa nie porozmawia.

Pytanie o doświadczenia grupy: czy czytają/słuchają/oglądają reportaże? Czy mają ulubionych twórców? A może jakiś reportaż zapadł im szczególnie w pamięć?

2. Reportaż jako gatunek – prowadzący charakteryzuje gatunek, jakim jest reportaż. Grupa może otrzymać wydrukowane informacje na temat reportażu, aby łatwiej śledzić tok wypowiedzi prowadzącego.
3. Ćwiczenie na wybranym reportażu. Prowadzący wybiera przed zajęciami dowolny reportaż (rekomendujemy gazetowy, np. z „Dużego Formatu”), kopię tego reportażu przygotowuje dla uczestników, aby mogli przeczytać go w parach i odpowiedzieć na pytania do tekstu:
 - jaki jest temat?
 - jaki głębszy problem kryje się pod tematem?
 - jaki sposób wybrał reporter na przedstawienie tematu?
 - jaka jest intencja wybranego reportażu – naświetlenie problemu czy pomoc bohaterom? Zastanów się, czy dostrzegasz podobne problemy w swoim otoczeniu. Jak myślisz, co sprawiło, że reporter zajął się właśnie tą

sprawą? Czy wyjaśnił swoje powody, czy da się je wyczytać między linijkami tekstu?

6. Obejrzyjcie film o rolach reportera oraz kompetencjach, którymi musi wykazywać się w swojej pracy.

7. Przedyskutujcie w grupie problem ODPOWIEDZIALNOŚCI na wybranym przez prowadzącego reportażu. Jakie zagrożenia stwarza podejmowanie przez reporterów trudnych tematów? A jakie stwarza szanse? W jakich działaniach reportera przejawia się postawa odpowiedzialności? W jakich innych zawodach odpowiedzialność odgrywa dużą rolę. (Można założyć, że jako odpowiedzi pojawią się lekarz, adwokat, bankowiec. Prowadzący powinien jednak uświadamiać, że każdy zawód wiąże się z odpowiedzialnością, wobec pracodawców i wobec osób, z którymi współpracujemy). Warto przedyskutować problem w kontekście wybranych przez uczestników warsztatów wymarzonych zawodów.

Temat pracy warsztatowej – na tym etapie prowadzący powinien omówić zadanie do wykonania przez uczestników warsztatów. Uczestnicy przygotowują własne reportaże. Proponowanym tematem jest „praca”. Jak grupa widzi ten problem?

W dyskusji prowadzący może zacząć od wspomnienia tomu *Urobieni* Marka Szymaniaka, poświęconego współczesnym stylom pracy. Co uczestnikom warsztatów sugeruje tytuł tomu? W ramach pogadanki można podpowiadać grupie następujące tropy – ludzie, którzy zmienili pasję w pracę, zmiana struktury zatrudnienia w dobie nowych technologii, zawody odchodzące w przeszłość, zawody przyszłości, praca jako sens życia, spełnienie zawodowe, wypalenie zawodowe, świadoma rezygnacja z pracy, praca na miejscu, wyjazdy w poszukiwaniu pracy, relacja praca a inne obszary życia i wiele innych.

Po zakończeniu modułu uczestnicy warsztatów powinni mieć pomysł, gdzie chcą szukać tematu i jaki problem ich zainspirował. Warto wskazać na

możliwość wyboru tematu z kręgu spraw związanych z wymarzonym zawodem, np. komuś, kto marzy o byciu lekarzem, można podpowiedzieć reportaż o pacjentach konkretnego oddziału szpitalnego lub przychodni, a komuś, kto chciałby być prawnikiem, reportaż o przebiegu sprawy sądowej, która odbywa się w trybie jawnym. Z kolei komuś, kto myśli o byciu psychologiem, można podpowiedzieć reportaż środowiskowy (np. o grupie rówieśniczej, połączonej wspólną pasją, ale różnie ją realizującą), a komuś, kto chce stworzyć własną firmę budowlaną, zasugerować opowieść o powstawaniu domu, budowanego przez kogoś z otoczenia.